Истинската Африка

Новини | Свят | на 06.10.2025 03:00

Защо говорим за това?

Ако погледнем някоя карта на света, може да ни се стори, че Гренландия и Африка са почти еднакви по големина. Но всъщност Африка е цели 14 пъти по-голяма! Затова наскоро Африканският съюз поиска нови карти, които да показват истинските размери на техния общ дом. Те смятат, че малкото изображение на Африка кара хората по света да подценяват значението ѝ. Защото все пак това е важно. Представи си, ако България на картите е наполовина по-малка? Когато нещо е малко на картата, в главите ни то също изглежда по-малко.

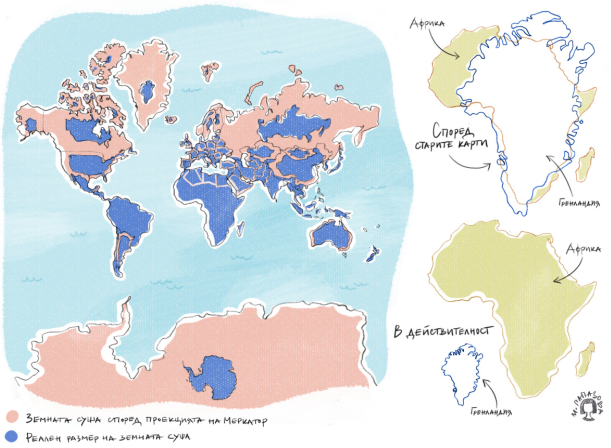

Какво е Африканският съюз?

Това е обединение, в което участват 55 държави от Африка. Той е създаден, за да могат страните на континента взаимно да си помагат. Африканският съюз обхваща толкова много държави, че географията му е страшно разнообразна. Например безкрайните пясъци на най-голямата пустиня в света Сахара, саваните и най-дългата река на света - Нил.

А защо картите ни подвеждат?

Географските карти, които използваме в училище или онлайн, са направени по стар модел от 16 век. В разгара на Великите географски открития е била необходима карта, която да помага на моряците да намират лесно пътя си по море... А в морето е най-лесно да се следват прави линии. По това време един умен човек, географът Герардус Меркатор, се замислил как да създаде карта, която да улеснява мореплавателите, така че да стигат успешно до крайната точка на пътешествията си. Тъй като Земята е кълбовидна, като портокал, изобразяването ѝ върху плоска повърхност е сложно. Точно както ако обелим портокал и се опитаме да разстелем обелката върху кухненската маса. Какво ще стане? Ами кората ще се намачка и разкъса.

Хм, как тогава да направим това със земното кълбо, като все пак запазим формата и размерите на континентите?

Меркатор измислил следния трик: ако увием лист хартия цилиндрично около Земята и този лист се опира около екватора, а после осветим глобуса отвътре, земните форми ще се „прожектират“ върху този лист. Така ще ги очертаем. После остава само да разгърнем цилиндъра и хоп! Получаваме плоска карта! Виж видеото накрая, то го показва нагледно.

Този метод обаче съдържа една „уловка“: колкото по-близо до екватора се намира дадена област, толкова по-точно ще е изобразена. С отдалечаването от него земните форми и на север, и на юг от екватора ще започнат да се „раздуват“. Представи си го по този начин:

Когато насочиш фенерче право към стената, то свети в една точка, горе-долу с размерите на самото фенерче. Насочиш ли го обаче леко нагоре, светлината се разсейва. Има една ярка точка и „ветрило“ от светлина нагоре. По същия начин меркаторовата карта (ако си представим, че фенерчето в глобуса е в самия му център) показва картата около екватора най-точно. А обектите нагоре или надолу от него се разширяват подобно на ветрило. Това е причината на стандартната карта Гренландия да изглежда голяма-голяма, а Африка да изглежда доста малка. А Африка е един голям континент! Може да побере 14 Гренландии в себе си. Но заради „фенерчето“ на Меркатор вътре в глобуса това ни изглежда невероятно.

При създаването на картата си Меркатор е подчертал, че тя е най-подходяща за корабоплаване. За съжаление тази негова бележка се е изгубила във времето...

А сега?

Още от 2018 г. има идея за преработване на световните карти. В много африкански училища вече се използват карти, които показват размерите правилно. Учителите казват, че децата така могат видят истинската големина на своя континент и да се гордеят с него.

Съфинансирано от Европейския съюз

media resilience

Тази статия се осъществява по инициатива, подкрепена от Институт "Отворено общество" - София, съфинансирана от Европейския съюз по проект "Media Resilience". Отговорността за съдържанието е изцяло на „Вижте" и изразените позиции не е задължително да са споделени от ЕС, EACEA или ИООС.

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
/book/6856-istinskata-afrika

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени